

WOORDEN DIE WERKEN LUNCHWEBINAR

5 maart 2026

KLASKE KRUK

Directeur

DE
Verschil
MAKERS

nvee Nederlandse
Vereniging
Circulaire
Economie

WAT HOOP JIJ UIT DIT WEBINAR TE HALEN?

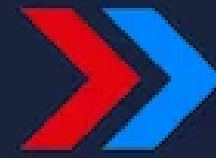
(antwoorden in de chat)

*Dit webinar wordt opgenomen voor
eigen gebruik*

NIEUW IN 2026

De langverwachte economische noodzaak om aan
circulaire economie te werken is er!

GEMEENTERAADS VERKIEZINGEN 2026

DOE JIJ MEE?

De langverwachte economische noodzaak om aan
circulaire economie te werken is er!

GEMEENTERAADS VERKIEZINGEN 2026

DOE JIJ MEE?

**UNIEK MOMENT OM CIRCULAIR OP DE
KAART TE ZETTEN**

 Trump wil Groenland

NOS Nieuws • Donderdag 22 januari, 17:06

Groenland zit vol waardevolle grondstoffen, maar mijnbouw is ingewikkeld

DE
Verschil
MAKERS

● Gold deposits

📄 Aanval Venezuela

NOS Nieuws • Donderdag 8 januari, 06:57

Naast olie heeft Venezuela goud, gas en aluminium, maar welk bedrijf durft het risico aan?

VENEZUELA

Orinoco Mining Belt

DE
Verschil
MAKERS

Guyana

A map of Ukraine is shown in the background, with numerous small, colored dots (pink, green, yellow, blue, and brown) scattered across its territory, likely representing specific locations or events. The map is overlaid on a dark, textured background.

 Toekomst Oekraïne

NOS Nieuws • Dinsdag 25 februari 2025, 19:45 •
Aangepast dinsdag 25 februari 2025, 22:27

Amerika aast op Oekraïense bodemschatten, maar winning is complex

A large, semi-circular teal graphic element is positioned at the bottom of the page, partially overlapping the portraits of Donald Trump and Volodymyr Zelenskyy.

DE
Vershil
MAKERS

NOS Nieuws • Woensdag 3 december, 21:59

EU-plan voor grondstoffen moet Europa minder afhankelijk maken van China

Tsjechië zit op berg wit goud: 'We kunnen Europa van lithium voorzien'

China breidt exportbeperking uit: nu ook zeldzame aardmetalen en batterijen geraakt

Voorlopig weet VS zijn honger naar zeldzame grondstoffen niet zelf te stillen

DE
Verschil
MAKERS

NOS Nieuws • Vrijdag, 13:03 • Aangepast vrijdag, 13:39

Coalitieakkoord: 19 miljard voor defensie, forse bezuinigingen op zorg, uitkeringen

DE
Verschil
MAKERS

WAT BETEKEN DIT VOOR GEMEENTEN?

ationaal Programm
Circulaire Economie
2025

Grondstoffen worden schaarser, kosten stijgen

- Eigen economie is afhankelijk van MKB
- Grootste kostenpost voor een gemeente is GWW

ALS JIJ OVER CIRCULAIRE ECONOMIE VERTELT

Welke reacties van weerstand krijg jij
wel eens?

(antwoorden in de chat)

IN GESPREK MET WIE CE NOG NIET PRIORITEERT

BINNEN GEMEENTEN

VOOR BEDRIJVEN

INWONERS

IN GESPREK MET WIE CE NOG NIET PRIORITEERT

BINNEN GEMEENTEN

VOOR BEDRIJVEN

INWONERS

TAAL DIE WE VEEL GEBRUIKEN...

BINNEN GEMEENTEN

“Implementeer circulair beleid”

“Stimuleer recycling en afvalscheiding”

“Bevorder de circulaire economie”

“Bereik klimaatdoelstellingen”

“Recycle je afval”

“Koop minder spullen”

“We ontwikkelen een integrale grondstoffenstrategie”

...EN WAAROM HET NIET WERKT

BINNEN GEMEENTEN

Iemand een idee?

...EN WAAROM HET NIET WERKT

BINNEN GEMEENTEN

- Je gaat ervan uit dat mensen circulair al willen
- Buiten de beleidsbubbel komt het over als taaie kost zonder herkenbare impact.

WAAR MENSEN WEL VAN WAKKER LIGGEN...

BINNEN GEMEENTEN

- Te veel verschillende dossiers
- Te weinig middelen
- Te hoge werkdruk
- Geen geschikt personeel
- Opoffering
- Vinden van handelingsperspectief en draagvlak

...EN WELKE WOORDEN WERKEN

Circulaire economie: een verhaal van kansen.

BINNEN GEMEENTEN

Een slim frame laat dus zien: dit is geen extra beleidsterrein, maar een hefboom voor:

- Sterke regionale economie
- Kosten besparing
- Lokale trots en Maatschappelijke verbinding

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

BINNEN GEMEENTEN

VAN: Stimuleer recycling en afvalscheiding

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

BINNEN GEMEENTEN

VAN: Stimuleer recycling en afvalscheiding

NAAR: Voorkom verspilling door grondstoffen opnieuw in te zetten.

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

BINNEN GEMEENTEN

VAN: Bevorder de circulaire economie

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

BINNEN GEMEENTEN

VAN: Bevorder de circulaire economie

NAAR: Bevorder een sterke regionale economie waar het MKB voldoende beschikking heeft over grondstoffen en voorkom steeds hoger wordende kosten voor infra.

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

BINNEN GEMEENTEN

VAN: Reduceer grondstoffengebruik

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

BINNEN GEMEENTEN

VAN: Reduceer grondstoffengebruik

NAAR: Verminder strategische afhankelijkheid
van geopolitieke spanningen

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

BINNEN GEMEENTEN

VAN: We ontwikkelen een integrale grondstoffenstrategie

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

Stuur je antwoord in de chat

BINNEN GEMEENTEN

VAN: We ontwikkelen een integrale grondstoffenstrategie

NAAR:

IN GESPREK MET WIE CE NOG NIET PRIORITEERT

BINNEN GEMEENTEN

VOOR BEDRIJVEN

INWONERS

TAAL DIE WE VEEL GEBRUIKEN...

VOOR BEDRIJVEN

“Implementeer circulaire bedrijfsprocessen”

“Verduurzaam je productieketen”

“Draag bij aan een duurzame toekomst”

“Verminder je afvalstromen”

“We moeten allemaal onze verantwoordelijkheid nemen”

...EN WAAROM HET NIET WERKT

VOOR BEDRIJVEN

Iemand een idee?

...EN WAAROM HET NIET WERKT

VOOR BEDRIJVEN

Veel communicatie focust op **CO₂-reductie, circulaire ketens en grondstoffenschaarste**, maar voor ondernemers komt het vaak over als:

- Extra verplichtingen
- Hogere kosten
- Een abstract verhaal dat weinig met hun dagelijkse praktijk te maken heeft

WAAR MENSEN WEL VAN WAKKER LIGGEN...

VOOR BEDRIJVEN

- Geld verdienen
- Krijgen van voldoende personeel
- Regeldruk & strengere regelgeving
- Duurder wordende grondstoffen en materialen
- Financiering
- Branding & imago

...EN WELKE WOORDEN WERKEN

Circulaire economie: een verhaal van kansen.

VOOR BEDRIJVEN

Geen opgelegd narratief, maar een uitnodiging tot meedoen omdat het helpt **toekomstbestendig**, **concurrerend**, en **aantrekkelijk** te blijven.

- Kostenbesparing/ nieuw verdienmodel en financiering
- Klaar zijn voor regelgeving
- Merkwaarde: reputatie als leider, erkenning van klanten, overheden en partners
- Sociale verantwoordelijkheid (trots en doet het goed op feestjes)

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR BEDRIJVEN

VAN: Implementeer circulaire bedrijfsprocessen

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR BEDRIJVEN

VAN: Implementeer circulaire bedrijfsprocessen

NAAR: Versterk je marktpositie door als eerste
nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen die klanten
én investeerders waarderen

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR BEDRIJVEN

VAN: Verminder je afvalstromen

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR BEDRIJVEN

VAN: Verminder je afvalstromen

NAAR: Transformeer kostenposten door slim
materiaalgebruik

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR BEDRIJVEN

VAN: Verduurzaam je productieketen

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR BEDRIJVEN

VAN: Verduurzaam je productieketen

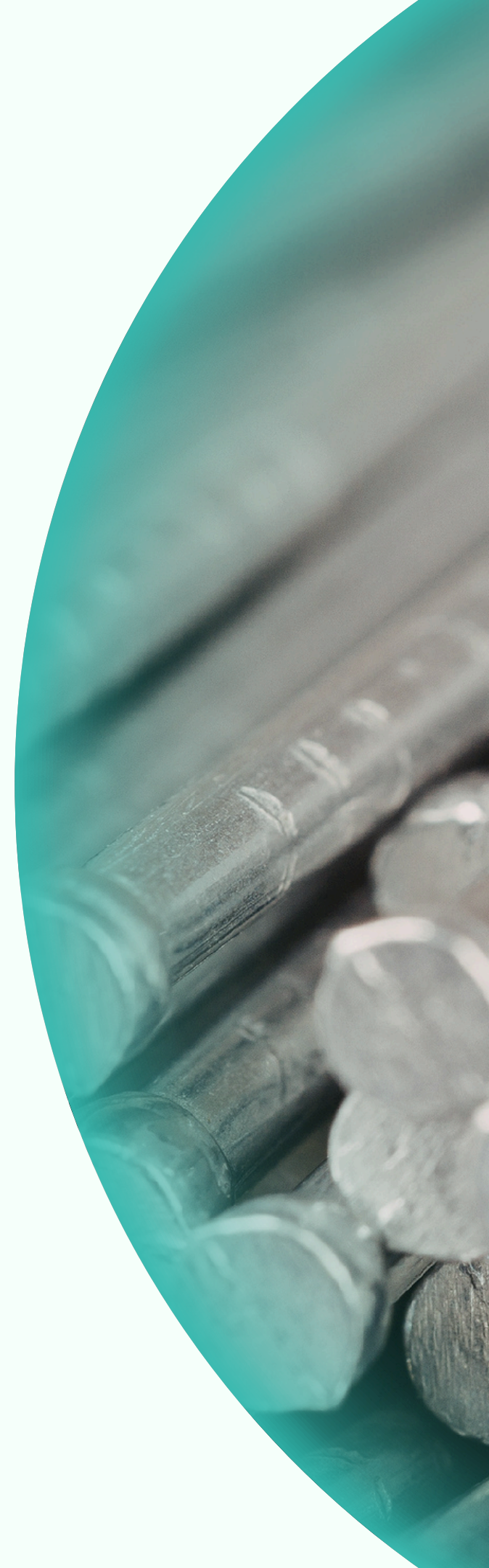
NAAR: Wordt de voorkeursleverancier van overheden en grote organisaties die emissies willen reduceren

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR BEDRIJVEN

VAN: Circulair ondernemen vermindert CO2-
uitstoot en grondstoffengebruik

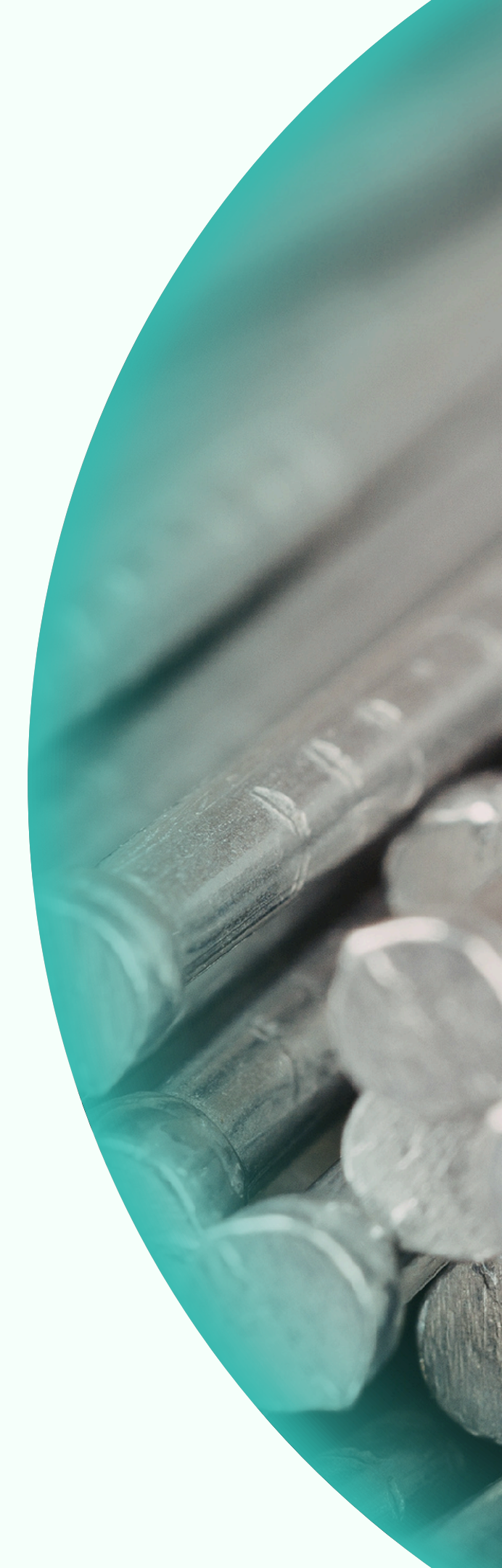

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR BEDRIJVEN

VAN: Circulair ondernemen vermindert CO2-uitstoot en grondstoffengebruik

NAAR: Voorkom dat stijgende grondstofprijzen en nieuwe regelgeving je bedrijf kwetsbaar maken

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR BEDRIJVEN

VAN: We moeten allemaal onze verantwoordelijkheid nemen

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

Stuur jouw antwoord in de chat

VOOR BEDRIJVEN

VAN: We moeten allemaal onze verantwoordelijkheid nemen

NAAR:

IN GESPREK MET WIE CE NOG NIET PRIORITEERT

BINNEN GEMEENTEN

VOOR BEDRIJVEN

INWONERS

TAAL DIE WE VEEL GEBRUIKEN...

INWONERS

“Verklein je ecologische voetafdruk”

“Recycle je afval”

“Koop minder spullen”

“Repareer in plaats van vervangen”

“Deel gebruiksvoorwerpen met anderen”

“Vermijd wegwerpproducten”

...EN WAAROM HET NIET WERKT

INWONERS

Iemand een idee?

...EN WAAROM HET NIET WERKT

INWONERS

Zodra mensen zich beoordeeld of overvraagd voelen, haken ze af.

- Gevoel dat ze “niet goed genoeg bezig zijn”
- Schuldgevoel
- Remmen van groei / degrowth / consuminderen
- Dat het duurder wordt
- Gevoel dat iets moeten laten; meer moeite
- Geneuzel in de marge, als je wat doet moet het meteen grote impact hebben (China / Calimero)
- Anderen die gaan bepalen wat je moet doen

WAAR MENSEN WEL VAN WAKKER LIGGEN...

INWONERS

- Betaalbare boodschappen
- Huisvesting
- Migratie
- Betaalbare zorg / genoeg handen aan het bed
- Oorlogen
- Geopolitieke afhankelijkheid

...EN WELKE WOORDEN WERKEN

Circulaire economie: een verhaal van kansen.

INWONERS

Mensen willen niet verduurzaamd worden – ze willen grip op hun leven, zingeving, gemak, overzicht en verbinding. Als een circulaire levensstijl daarbij helpt, dán ontstaat openheid.

- Geld overhouden aan het einde van de maand
- Rust, overzicht en minder rommel in huis
- Verspilling
- Plastic vervuiling
- Slechte kwaliteit spullen; kwaliteit boven wegwerp
- Afhankelijkheid China

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR INWONERS

VAN: Koop minder spullen

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR INWONERS

VAN: Koop minder spullen

NAAR: Word onderdeel van de slimme
consumenten die niet meer betalen voor wat ze
niet nodig hebben

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR INWONERS

VAN: Recycle je afval

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR INWONERS

VAN: Recycle je afval

NAAR: Ontdek hoe slimme huishoudens hun
maandelijkse kosten verlagen

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR INWONERS

VAN: Deel gebruiksvoorwerpen met anderen

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR INWONERS

VAN: Deel gebruiksvoorwerpen met anderen

NAAR: Krijg toegang tot meer handige tools en instrumenten zonder ze zelf aan te hoeven schaffen

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR INWONERS

VAN: Repareer in plaats van vervang

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR INWONERS

VAN: Repareer in plaats van vervang

NAAR: Geef je spullen meer waarde en karakter
door ze te (laten) repareren

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

VOOR INWONERS

VAN: Verklein je ecologische voetafdruk

ALGEMENE TEKSTEN DIE WE VAAK GEBRUIKEN EN HOE DIE BETER KUNNEN

Stuur jouw antwoord in de chat

VOOR INWONERS

VAN: Verklein je ecologische voetafdruk

NAAR:

GESPREKSTECHNIEKEN

Stap 1: Vinden van gedeelde waarden

GESPREKSTECHNIEKEN

Stap 2: Benoemen van het echte probleem en de bedreiging

Stap 1: Vinden van gedeelde waarden

GESPREKSTECHNIEKEN

Stap 3: Onderbouwen met bewijsvoering

Stap 2: Benoemen van het echte probleem en de bedreiging

Stap 1: Vinden van gedeelde waarden

GESPREKSTECHNIEKEN

Stap 4: Introduceren van het nieuwe paradigma

Stap 3: Onderbouwen met bewijsvoering

Stap 2: Benoemen van het echte probleem en de bedreiging

Stap 1: Vinden van gedeelde waarden

GESPREKSTECHNIEKEN

Stap 5: Creëren van nieuwe feedback loop

Stap 4: Introduceren van het nieuwe paradigma

Stap 3: Onderbouwen met bewijsvoering

Stap 2: Benoemen van het echte probleem en de bedreiging

Stap 1: Vinden van gedeelde waarden

FACTSHEETS

Wijk- en bewonersinitiatieven als katalysator voor een circulaire samenleving

Bewonersinitiatieven-FactsheetCirculairvoorGemeenten

Bewoners zijn een belangrijke motor van de circulaire samenleving. Ze bepalen waar ze hun geld aan uitgeven, welke initiatieven ze steunen en wat ze in hun eigen omgeving doen en laten. Ze verenigen zich als ondernemende buurtbewoners, coöperatie of collectief om gezamenlijk iets mogelijk te maken. Gemeenten kunnen circulaire lokale initiatieven ondersteunen. Denk aan reparcafés, kledingruilbeurzen, plantenuitmarkten, minibijs en weggeefwinkels. Dit versterkt niet alleen de sociale cohesie, maar draagt ook direct bij aan gemeentelijke doelstellingen, zoals afvalvermindering en circulair grondstoffenbeheer. Bewonersinitiatieven zijn vaak de katalysator voor gedragsveranderingen die groter en verder reiken dan de gemeentelijke plannen alleen.

Waarom relevant?

- **Bewoners in hun rol als consument:** Bewoners spelen een cruciale rol als consumenten. Met hun koop- en beheer gedrag, geven ze richting aan de koers van de economie. Hiermee kan de focus komen te liggen op een hergebruik- en deeleconomie in plaats van een lineaire wegwerpeconomie.
- **Wijken geven voorbeeld in gedragsverandering:** Gedrag verandert het snelst in de directe omgeving. Door bewoners ruimte te geven het circulaire voorbeeld te geven, kunnen lokale initiatieven zoals hergebruik en reparatie snel groeien. Door wijkinitiatieven te verbinden met de bredere economische transitie, wordt circulair handelen lokaal en economisch relevant.
- **Versterking van sociale cohesie en bredere maatschappelijke doelen:** Circulaire initiatieven kunnen goed worden gekoppeld aan andere domeinen, zoals sociaal beleid en armoedebestrijding. Dit vergroot de steun voor circulaire initiatieven en versterkt de gemeenschap. Bijvoorbeeld door het faciliteren van hergebruik van meubels of het stimuleren van deelmobiliteit.
- **Inzage in bewonersinitiatieven leiden tot effectiever beleid:** Gemeenten krijgen waardevolle inzichten uit de praktijk wanneer ze lokale initiatieven ondersteunen. Dit maakt het mogelijk dat beleid beter aansluit op de leefwereld en zorgt voor een sterkere verbinding tussen gemeente en bewoners.

Slim Bouwen en wonen voor de toekomst - Circulair, Biobased en Industrieel

Bouw - Factsheet Circulair voor Gemeenten

Door toekomstbestendig bouwen kunnen we snel en betaalbaar hoogwaardige woningen realiseren met minimale milieupact. Zo maken we voortgang met de woningbouwopgave **zonder** knelpunten te creëren op het gebied van stikstof, energie of grondstoffen. Circulair bouwen als onderdeel van de oplossing dus. Door hergebruik worden gebouwen onderdeel van de toekomstige materiaalvoorraad in plaats van een nieuwe afvalstroom. Om dit op schaal en betaalbaar te realiseren, is industrieel bouwen noodzakelijk. In combinatie met een hoog aandeel biobased materialen ontstaan gezonde woningen met een minimale CO₂- en stikstofuitstoot.

Waarom relevant?

- **Klimaatimpact bouw:** De bouw en het beheer van gebouwen zijn samen verantwoordelijk voor ongeveer 40% van de totale CO₂-uitstoot. In lijn met de Europese Green Deal geldt: als we niet snel met veel minder impact gaan bouwen, wordt bouwen vanaf 2030 steeds moeilijker.
- **Toegang tot financiering staat op het spel:** Gebouwen met een hoge milieupact worden minder aantrekkelijk voor beleggers. Omgekeerd kunnen projecten met lage CO₂-impact en hoge kwaliteit goedkoper financiering aantrekken, o.a. via Europese banken.
- **Stikstof en netcongestie zijn oplosbaar:** Door biobased en industrieel te bouwen kan de stikstofuitstoot tijdens bouw sterk worden verlaagd en met elektrisch materieel neemt de afhankelijkheid van zware installaties af. Installatiearm bouwen, goede isolatie en tochtichting verminderen de energievraag, waardoor ook netcongestie geen belemmering hoeft te zijn. • **Van laagwaardige naar hoogwaardige voorraad:** Circulair en industrieel bouwen richt zich niet op snel en goedkoop, maar op kwaliteit, levensduur en schone materialen. Zo ontstaat een hoogwaardige materiaalvoorraad met restwaarde, in plaats van afval.
- **Slim omgaan met ruimte:** In veel gemeenten is er ruimtegebrek, waardoor het essentieel is om creatief om te gaan met bestaande gebouwen. **Transformatie, splitsing en optoppen van gebouwen** biedt slimme oplossingen zonder de druk op de schaarse ruimte verder te vergroten.

Minder afval, meer waarde - maak van afvalpreventie een gemeentelijke kracht

Afval - Factsheet CirculairvoorGemeenten

Wie inzet op afvalpreventie bouwt aan een betaalbare, gezonde en toekomstbestendige gemeente en maakt het werk van verschillende beleidsdomeinen makkelijker, niet ingewikkelder. Afval(preventie) is namelijk meer dan een milieupoging. Het raakt de kwaliteit van de leefomgeving, gezondheid, ruimtegebruik, armoedebestrijding en de publieke dienstverlening. Gemeenten kunnen zorgen voor minder overlast, minder uitstoot en meer waarde uit grondstoffen en als bonus: minder kosten. Met nieuwe regels (Circulair Materialenplan (CMP) en Europese wetten verschuift de aandacht van alleen verzamelen naar afvalpreventie in de hele keten. Dat geeft gemeenten niet alleen meer verantwoordelijkheid, maar vooral meer stuurkracht.

Waarom relevant?

- **Kerntaak en grote besparingskans:** Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Met stijgende volumes en kosten is afvalpreventie een van de meest directe manieren om de begroting te ontlasten, terwijl je tegelijkertijd CO₂-uitstoot en milieudruk verlaagt.
- **Nieuwe regels veranderen het speelveld:** Het CMP en Europese wetgeving zoals UPV's en Right to Repair verschuiven de aandacht van alleen verzamelen naar de hele keten: van ontwerp tot verwerking. Gemeenten moeten hun beleid, contracten en toezicht daarop aanpassen en krijgen daarmee meer invloed en verantwoordelijkheid.
- **Uitvoering is complex:** Uitdagingen zoals arbeidskrapte, logistiek, lage businesscases en verwerking met lage waarde vragen om samenwerking met producentenorganisaties en afvalverwerkers. Gemeenten die ketenregie voeren zien structureel minder restafval en meer draagvlak.

Toekomstbestendige lokale economie - bedrijven voorbereid op morgen

Bedrijven - Factsheet Circulair voor Gemeenten

Lokale bedrijven die circulair werken, verminderen hun afhankelijkheid van externe grondstoffen en verlagen druk op het milieu. Ze spelen in op aankomende wetgeving en versterken de regionale economie. Door deze bedrijven te steunen, vergroten we de strategische autonomie van de regio en verlagen we bovendien de milieupact. Dat is werken aan een veerkrachtige, duurzame regio zonder afhankelijkheid met toekomstbestendige bedrijven.

Waarom relevant?

- **Gemeentelijke kerntaak onder druk:** Economische ontwikkeling en werkgelegenheid zijn kerntaken van gemeenten. De circulaire transitie raakt juist het lokale mkb en bedrijventerreinen - de plekken waar veel banen, innovatie en bedrijvigheid samenkomen. Zonder actieve betrokkenheid van gemeenten dreigt achterstand in deze omslag.
- **Nieuwe Europese spelregels:** Wetgeving zoals CSRD, ESFR, CSDDD en UPV's verandert hoe bedrijven produceren, inkopen en rapporteren. Dat raakt niet alleen grote ondernemingen, maar ook lokale toeleveranciers. Gemeenten die bedrijven nu helpen om aan deze regels te voldoen, voorkomen economische schade en versterken de concurrentiekracht van hun regio.
- **Druk op ruimte en vestigingsklimaat:** Circulaire bedrijvigheid vraagt om andere functies, ook op bedrijventerreinen. Denk aan opslag, demontage en retourlogistiek. Inmiddels heeft
- **15% van de ruimtevraag** direct te maken met circulaire activiteiten. Gemeenten moeten nu keuzes maken over ruimte, planning en herstructurering om te voorkomen dat bedrijven straks geen plek meer vinden.
- **Kans om richting te geven:** Door bedrijven te ondersteunen bij deze transitie bouwen gemeenten aan een toekomstbestendige economie met meer leveringszekerheid, lokale banen en minder afhankelijkheid van schaarse grondstoffen. Dit vraagt bestuurlijke visie en een integrale aanpak. Zoek actief de samenwerking op met collega's van economie, ruimtelijke ordening, duurzaamheid en grondstoffenbeleid. Wanneer deze domeinen gezamenlijk optrekken, krijgen ondernemers één helder verhaal en ontstaat er echte versnelling.

Slim omgaan met grondstoffen uit de openbare ruimte

Openbare ruimte - Factsheet Circulair voor Gemeenten

Wegen, pleinen, verlichting, straatmeubilair, parken, bomen en bermen. Het zijn niet alleen objecten die onderhouden moeten worden, maar het zijn ook grote materiaal- en geldstromen. Doordat de openbare ruimte in eigen bezit is van de gemeente heb je ook de touwtjes zelf in handen. Je hebt ruimte om een tastbaar circulair, groen, klimaatneutraal voorbeeld te creëren voor inwoners. Zo kan beton en asfalt elders toegepast worden, kan bermgras verwerkt worden tot meubelplaat en krijgt stadshout een nieuwe bestemming als bankje op het sportveld. Dat maakt de openbare ruimte niet alleen duurzamer, maar ook toekomstbestendiger en betaalbaar.

Waarom relevant?

- **Circulair in het hart van het gemeentelijk werk:** De inrichting en het beheer van de openbare ruimte vormen de kern van de gemeentelijke opgave. Hier kun je als gemeente het verschil maken. Als opdrachtgever bepaal je wat wordt aangelegd, onderhouden en vervangen. Door circulaire keuzes standaard mee te nemen in dit werk, wordt circulariteit geen extra opgave, maar een onderdeel van je kerntaak.
- **Kosten zitten in beheer en onderhoud:** De meeste kosten voor de openbare ruimte ontstaan na aanleg. Circulaire keuzes, zoals het toepassen van losmaakbare, modulaire en herbruikbare ontwerpen, verlagen die levensduurkosten, verminderen vervangingsmomenten en dragen vaak ook bij aan lagere beheerskosten. Bijvoorbeeld doordat modulaire objecten beter te repareren in plaats van te vervangen zijn of door het gebruik van **lokaal** uit eigen groenafval voor boomspegels en borders.
- **Grote klimaatimpact, lokaal beïnvloedbaar:** Zo'n 20-50% van de CO₂-uitstoot van **infrastructuur komt uit materiaalproductie**. Juist hier kan de gemeente dichtbij huis impact maken. Biobased toepassingen uit lokale reststromen kunnen CO₂ opslaan in plaats van uitstoten.
- **Zichtbaar voorbeeld met meervoudige waarde:** De openbare ruimte is voor iedereen zichtbaar. Circulaire keuzes, van straatmeubilair uit stadshout tot bermgras in biobased producten, laten zien wat werkt. Tegelijk versterkt dit klimaatadaptatie, biodiversiteit, gezondheid en verblijfskwaliteit, zonder extra kosten.

Circulaire Economie als Motor voor Lokale Gemeentelijke Opgaven

Dank voor uw inzet voor een fijne, leefbare en toekomstbestendige gemeente. Wij roepen u op om de circulaire economie een duidelijke plek te geven in uw verkiezingsprogramma. Circulair beleid is praktisch, betaalbaar en lokaal. Het raakt direct aan thema's die úw inwoners belangrijk vinden zoals betaalbaar wonen, gezond leven, een sterke economie, en een schonere leefomgeving.

Over dit document

In dit document staan thema's waarbij het toepassen van circulaire principes uw gemeente helpt in haar kerntaken en het onafhankelijk worden van (buitenlandse) grondstoffen ketens. Achteraan staan teksten die u - bij wijze van spreken - zo in uw verkiezingsprogramma kunt opnemen.

Zet de circulaire economie daarom op de kaart, met deze 9 heldere punten voor uw programma:

01 Afval is een grondstof

Om kosten te besparen voor inwoners én de gemeente, zetten we via het gemeentelijk afvalbeleid in op afvalreductie. Het afval dat we ophalen gebruiken we op een zo hoogwaardig mogelijke manier. Hierdoor bestaat nieuwe bedrijvigheid en worden kosten van gemeentelijke afvalverwerking verder verminderd.

02 Lokaal ondernemerschap

Grondstofprijzen stijgen en ondernemen wordt ingewikkelder. Onze gemeente helpt ondernemers te innoveren door ondersteuning bij subsidies, toegang tot netwerken, ruimte voor circulaire pioniers, en samenwerking op bedrijventerreinen. Zo versterken we onze lokale economie én de veerkracht van onze gemeenschap.

03 Bedrijvigheid is samenwerken

We stimuleren dat bedrijven in onze gemeente samenwerken. De reststroom voor het ene bedrijf is de grondstof van het andere bedrijf. We stimuleren dat de bedrijven op onze bedrijfsterreinen slim omgaan met ruimte op het elektriciteitsnet en elkaars restwarmte gebruiken. Ook bedrijfsterreinen zijn zo biodivers mogelijk. Dat zorgt voor een fijne werksfeer, sterke natuur, gezonde bodem en leefbare temperaturen in de zomer.

04 Meer geld overhouden

Veel gemeenten schrijven producten, infrastructuur en gebouwen af naar €0,- aan het einde van de levensduur. Wij realiseren ons dat materiaal waardevol is, en schrijven af naar de reële restwaarde. Daardoor houdt de gemeente meer geld over, kunnen we meer investeren en behouden we waardevolle materialen. Waarom wegdoen wat nog goed is?

05 Uitgaven van de gemeente

Onze gemeente besteedt miljoenen aan inkoop, aanbestedingen en beheer. Van bureaustoelen tot straatstenen, van bruggen tot speeltoestellen en van groenvoorzieningen tot feesten en festivals. We zorgen dat we dit geld doelmatig inzetten op een manier die bijdraagt aan circulaire doelen: door in te zetten op hergebruik van bijvoorbeeld bruggen, duurzaam asfalt, biobased bouwmaterialen, én groene, biodiverse wijken. Zo zijn we de klant van het eerste uur voor lokale bedrijven met innovatieve producten, besparen we CO₂ en bouwen we aan een weerbare economie voor de toekomst.

06 Delen, repareren en lenen is slim omgaan met spullen en ruimte

Waarom betalen voor iets wat je zelden gebruikt? Waarom iets weggooien wat nog gerepareerd kan worden? In onze gemeente zijn deel- en uitleensystemen zoals deelauto's, gereedschap, buurkasten en speelgoedbanken toegankelijk voor iedereen. Ook zijn er volop reparatiepunten. Bewonersinitiatieven ondersteunen we. Zo zorgen we voor een gemeente waarin alle bewoners toegang hebben tot hun benodigheden en gebruiken we spullen tot hun volledige waarde.

07 Koopkracht door kostenreductie

We stimuleren ruimte aan lokale deel- en reparatie initiatieven, en werkplekken waar grondstoffen kunnen worden teruggewonnen uit afgedankte apparaten. Zo houden we spullen langer in gebruik, besparen bewoners geld en creëren we banen in ambacht en techniek. Bovendien wordt circulair gedrag aantrekkelijk, en benutten we al het talent dat onze gemeente heeft. Ook dat van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

08 Woningtekort oplossen

Door gebruik van bestaande gebouwen via woningdelen, doorstroming of herbestemming vergroten we het woningaanbod. Wanneer nieuwe huizen gebouwd moeten worden doen we dat biobased en losmaakbaar, om zo te zorgen voor een hoge restwaarde, gezond binnenklimaat én CO₂ opslag. Zo profiteren bouwers en boeren via lokale ketens van bijvoorbeeld hennep en vlas.

09 Gegarandeerd drinkwater

Om te voorkomen dat woningbouw op slot komt door drinkwatertekort, zetten we nu in op waterbesparing in woningen en laten we regenwater in de bodem trekken.

MEER WOORDEN DIE WERKEN?

- Week van de Circulaire Economie
Ministerie van Infrastructuur en
Waterstaat: **Nieuw Narratief**
evenement
- **Fysieke training: woorden die werken**
bij Provinciehuis Zuid-Holland. Deels
overlap, deels verdieping.

FRAMING

voor beleidsmakers
en overheden

DE
Verschil
MAKERS

FRAMING

voor ondernemers

DE
Verschil
MAKERS

FRAMING

voor inwoners

DE
Verschil
MAKERS

IN PLAATS VAN DIT...	...KAN JE BETER DIT ZEGGEN
Implementeer circulair beleid	Versterk de lokale economie door innovatieve bedrijvigheid aan te trekken
Stimuleer recycling en afvalscheiding	Creëer nieuwe werkgelegenheid in reparatie, hergebruik en herontwikkeling
Reduceer grondstoffengebruik	Verminder strategische afhankelijkheid van geopolitieke spanningen
Bereik klimaatdoelstellingen	Maak je regio toekomstbestendig en aantrekkelijk voor jonge gezinnen
Bevorder de circulaire economie	Los meerdere maatschappelijke uitdagingen tegelijk op: wonen, werk en welzijn
Stel duurzaamheidscriteria op	Maak je gemeente een magneet voor duurzame investeringen en subsidies
Integreer circulariteit in aanbestedingen	Creëer lokale ketens die geld en waarde in je regio houden

IN PLAATS VAN DIT...	...KAN JE BETER DIT ZEGGEN
Circulair ondernemen vermindert CO ₂ -uitstoot en grondstoffengebruik	Voorkom dat stijgende grondstofprijzen en nieuwe regelgeving je bedrijf kwetsbaar maken
Implementeer circulaire bedrijfsprocessen	Versterk je marktpositie door als eerste nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen die klanten én investeerders waarderen
Draag bij aan een duurzame toekomst	Trek en behoud toptalent door betekenisvol ondernemerschap dat jonge professionals zoeken
Verminder je afvalstromen	Transformeer kostenposten naar nieuwe omzetstromen door slim materiaalgebruik
Neem deel aan de circulaire transitie	Versterk je onderhandelingspositie in de keten door minder afhankelijk te worden van volatiele grondstofmarkten
Verduurzaam je productieketen	Word de voorkeursleverancier voor grote organisaties die hun scope 3 emissies willen reduceren
Bespaar op grondstoffen	Creëer een voorspelbare kostenstructuur die je beschermt tegen grondstofschokken

IN PLAATS VAN DIT...	...KAN JE BETER DIT ZEGGEN
Koop minder nieuwe spullen	Houd meer geld over voor de dingen die je echt gelukkig maken
Recycleer je afval	Ontdek hoe slimme huishoudens hun maandelijkse kosten verlagen
Repareer in plaats van vervangen	Geef je spullen meer waarde en karakter door ze te (laten) repareren
Deel gebruiksvoorwerpen met anderen	Krijg toegang tot meer zeer handige tools en instrumenten zonder ze zelf aan te hoeven schaffen
Kies voor duurzame producten	Investeer in kwaliteit die je lang plezier en waardevast rendement geeft
Vermijd wegwerpproducten	Word onderdeel van de slimme consumenten die niet meer betalen voor wat ze niet nodig hebben
Verklein je ecologische voetafdruk	Ervaar de rust en overzicht van een huis zonder overbodige spullen

MEER WOORDEN DIE WERKEN?

→ Kijk op <https://deverschilmakers.nl/implementatie-aanpak/toolbox/tool-framing/>

MEER WETEN?

→ Ga naar www.deverschilmakers.nl

 Volg ons **op LinkedIn**

 Mail naar info@deverschilmakers.nl